

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında:

Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Yedibuçuk Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik*

(*15/4/2004 tarihli ve 25434 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

Madde 1 – Bu Yönetmeliğin amacı, Yönetmelikte belirtilen işlerde çalıştırılan işçilerin, sağlık kuralları bakımından, çalışabilecekleri azami çalışma sürelerini düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Sağlık kuralları bakımından günde ancak yedibuçuk saat veya daha az çalışması gereken işler bu Yönetmelikte belirtilmiştir.

Bu Yönetmelik, sağlık kuralları bakımından günde ancak yedibuçuk saat veya daha az çalışması gereken işleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu Yönetmelik 10/6/2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Günde Ancak Yedibuçuk Saat Çalışılabilecek İşler

Madde 4 – Bir işçinin günde ancak yedi buçuk saat çalıştırılabileceği işler şunlardır:

a) Kurşun ve arsenik işleri

1) Kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işleri,

2) Kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işleri,

3) Antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işleri,

4) Kurşun levha ve lehimlerin alevle kesilmesi, kurşunlu boyaların alevle yakılması işleriyle levha, tel, boru, akümülatör, şişe kapsülü, yapımı gibi kurşun veya kurşun alaşımıyla çalışılan işler,

5) Üstübeç, sülügen, kurşun tetraetil gibi zehirli ve kimyasal kurşun veya arsenikli bileşiklerin hazırlanması işleri,

6) İçinde kurşun ve arsenik bulunan boya ve vernik gibi maddelerin kullanıldığı emaye, güderi, meşin, kauçuk, çini, cam, yapma süs taşları, yapma çiçek ve oyuncak yapımı işleriyle bina, dokuma ve otomobil boyacılığı ile dar, iç

mekan ve sağlığa uygun olarak havalandırılmayan mekanlarda yapılan boyacılık, renkli baskı ve harf matbaacılığı (tipografi) işleri,

7) Kurşun levhaları birbirine kaynatma işleri.

b) Cam sanayii işleri

1) Cam yapımında kullanılan ilkel maddeleri toz haline getirme, eleme, karıştırma ve kurutma işleri (bu işleri yapmak üzere tam kapalı odalar içinde otomatik makineli tesisat veya çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde),

2) Eritme işleri (otomatik besleme fırınlarıyla çalışılmadığı takdirde),

3) Ateşçilik işleri,

4) Üfleme işleri (tamamen otomatik makinelerle yapılmadığı takdirde),

5) Basınçla yapılan cam işleri (cam tazyiki işleri),

6) Ayna camı sanatında potalı cam dökümü işleri (potalar kalıp masasına mekanik araçlarla taşınmadığı takdirde),

7) Camı fırın başından alma işleri,

8) Yayma fırınlarında düzeltme işleri,

9) Traş işleri,

10) Asitle hak ve cilalama işleri,

11) Basıncılı havayla kum püskürten cihazlarla yapılan işler (çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde),

12) Pota ve taş odalarında görülen işler.

c) Cıva sanayii işleri

1) Cıva amalgamlarından altın ve gümüş ayırma işleri, akümülatörcülükte çinko amalgamı işleri, harç malzemesi yapımında cıvalı kurşunlu yapılan lehimcilik işleri,

2) Cıvalı aletler yapımı işleri,

3) Cıva buharlı elektrik ampulleri yapımı işleri,

4) Süblime, kalomel ve cıva fulminat gibi cıvalı bileşiklerin hazırlanması işleri ve laboratuvarlarda cıvayla yapılan işler.

d) Çimento sanayii işleri

1) İlkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işleri,

2) Otomatik fırınlarda pişirme işleri,

3) Klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işleri (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde).

e) Havagazı ve kok fabrikalarıyla termik santrallerdeki işler:

1) Havagazı fabrikalarında kömürün depo edilmesi ve taşınması işleri (tozun etrafa yayılmasını önleyici mekanik tesisat olmadığı takdirde),

2) Ateşçilik, ocak temizliği, jeneratör, doldurma, boşaltma ve temizleme işleri,

3) Kimyasal arıtma işleri,

4) Gazın geçtiği cihaz ve boruların onarılması ve temizlenmesi işleri,

5) Kok fabrikalarında kömür ve ocak işleri,

6) Elektrik enerji üretim santrallerinin kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işleri,

7) Termik santrallerle her çeşit buhar kazanlarının kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işleri.

f) Çinko sanayii işleri

1) Çinko madeninin toz haline getirilmesi, karıştırılması, elenmesi ve fırınlanması işleri,

2) Damıtma fırınının işletilmesi, fırınlardan küllerin ve cürufun kaldırılması işleri,

3) Çinkoyla alaşım yapılması işleri,

4) Çinko tozunun ambalajlanması işleri,

5) Sürekli olarak yapılan galvanizli demir lehimciliği işleri,

6) Çinko tozu kullanılan kimyasal ve sınai işler,

7) Elektrolitik çinko madeni üretilen tesislerdeki işler.

g) Bakır sanayii işleri

1) Bakır cevheri çıkarılan maden ocaklarında yapılan işler,

2) Cevherin kuru veya yağ yöntemiyle zenginleştirilmesi ve elde edilmesi işleri,

3) Bakır fabrikalarında cevherin yıkama, flotasyon ve izabe işleri,

4) Hurda bakırın eritilerek dökülmesi işleri.

h) Alüminyum sanayii işleri

1) Alüminyum oksit üretimi işleri,

2) Alüminyum bronz hazırlama işleri,

3) Alüminyum madeni üretimi işleri.

ı) Demir ve çelik sanayii işleri

1) Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde yapılan işler,

2) Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferruat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde yapılan işler,

3) Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınmasına ilişkin işler,

4) Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi işleri,

5) Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvı çelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması işleri,

6) Demir ve çelik presleme makinelerinde yapılan işlerle bu makinelerin sıcak demir veya çelik beslenmesi ve yapılan sıcak parçaların kaldırılma veya taşınması işleri,

7) Cürufun kırılması, ezilmesi, toz haline konulması, tozların çuvalara doldurulması ve yükletilmesi işleri.

j) Döküm sanayii işleri

1) Kalıp kumunun hazırlanması işleri,

2) Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işleri,

3) Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işleri,

4) Maden eritme ve dökme işleri,

5) Kalıpların sökülmesi ve dökümlerin temizlenmesi işleri,

6) Savurma ve düşey döküm yapımı işleri.

k) Kaplamacılık işleri

1) Parlak ve mat kaplama işleri (galvano),

- 2) Polisaj işleri,
- 3) Kalaycılık işleri,
- 4) Doldurma yoluyla galvanizleme işleri,
- 5) Asitle yüzey temizleme işleri.

l) Karpit sanayii işleri

Kireç ve kokun ark fırınında eritilmesi işleri.

m) Asit sanayii işleri

- 1) Asit için hammaddelerin hazırlanması işleri,
- 2) Asidin yapılma safhalarındaki işler,
- 3) Asidin dinlendirilme, yüklenme, boşaltılma ve taşınması işleri,
- 4) Baca gazlarından asit elde edilmesi işleri.

n) Akümülatör sanayii işleri

- 1) Akümülatör yapım ve onarım işleri,
- 2) Akümülatör suyu hazırlama ve şarj işleri.

o) Kaynak işleri

- 1) Her çeşit koruyucu gaz altında yapılan kaynak işleri,
- 2) Toz altı kaynak işleri,
- 3) Oksijen ve elektrik kaynağı işleri.

p) Madenlere su verme işleri

- 1) Su verme işleri (sertleştirme),
- 2) Semantasyon işleri.

r) Kauçuk işlenmesi işleri

- 1) Kauçuk hamurunun karıştırılması, fırınlanması işleri,
- 2) Sağlığa uygun olarak havalandırılmayan yerlerde, otomatik tesisat kullanılmadan yapılan sıcak vulkanizasyon işleri.

s) Yeraltı işleri

Maden ocakları işleri (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işler.

t) Radyoaktif ve radyoionizan maddelerle yapılan işler

Doğal ve yapay radyoaktif, radyoionizan maddeler veya bütün diğer korpüsküler emanasyon kaynakları ile yapılan işler.

u) Gürültülü işler

Gürültü düzeyi 85 dB(A)'yı aşan işler.

v) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler:

Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 20 metreye kadar derinlik veya 2 kg/cm² basınçta yapılan işler (iniş, çıkış, geçiş dahil).

y) Pnömokonyoz yapan tozlu işler

Pnömokonyoz yapan tozların bulunduğu işyerlerindeki işler.

z) Tarım ilaçları

Tarım ilaçları kullanımı işleri.

Yedibuçuk Saatten Daha Az Çalıştırılacak İşler

Madde 5 – Bir işçinin günde yedibuçuk saatten daha az çalıştırılması gereken işlerle bunların her birinde en çok kaçar saat çalıştırılacağı aşağıda gösterilmiştir;

a) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler (iniş, çıkış, geçiş dahil)

- 1) 20-25 (20 hariç) m. derinlik veya 2-2,5 (2 hariç) kg/cm² basınçta 7 saat,

2) 25-30 (25 hariç) m. derinlik veya 2,5-3 (2,5 hariç) kg/cm² basınçta 6 saat,

3) 30-35 (30 hariç) m. derinlik veya 3-3,5 (3 hariç) kg/cm² basınçta 5 saat,

4) 35-40 (40 hariç) m. derinlik veya 3,5-4 (3,5 hariç) kg/cm² basınçta 4 saat.

Dalgıçlar için bu süreler, 18 metreye kadar 3 saat, 40 metreye kadar olan derinliklerde 1/2 saattir.

b) Cıva işleri

1) Cıva izabe fırınlarında görülen işler 6 saat,

2) Elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işler 6 saat.

c) Kurşun işleri

Kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işleri 4 saat.

d) Karbon sülfür işleri

Karbon sülfürden etkilenme tehlikesi bulunan işler 6 saat.

e) Ensektisitler

Karbonatlı ve organik fosforlu ensektisitlerin yapımı, paketlenmesi, çözelti olarak hazırlanması ve uygulanması işleri 6 saat.

Başka İşte Çalıştırma Yasağı

Madde 6 – Bu Yönetmelik kapsamına giren işlerde çalıştırılan işçiler, 4 üncü ve 5 inci maddelerde belirtilen günlük en çok iş sürelerinden sonra diğer herhangi bir işte çalıştırılmazlar.

Fazla Çalışma Yasağı

Madde 7 – Bu Yönetmelik kapsamına giren işlerde fazla çalışma yapılamaz.

Bildirim Yükümlülüğü

Madde 8 – Bu Yönetmelikte sayılan işlerden herhangi birini veya birkaçını sürekli olarak veya zaman zaman yapan işverenler, bu işlerin çeşit ve niteliklerini, yapılma zamanlarını, anılan işlerde çalıştırdıkları işçilerin erkek ve kadınlar ayrı ayrı gösterilmek suretiyle sayılarını, işin yürütüldüğü yerin bağlı bulunduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğüne yazılı olarak bildirmekle yükümlüdürler.

İtirazlar

Madde 9 – İşyerlerinde yapılan işlerin bu Yönetmeliğin 4 üncü ve 5 inci maddesinde sayılan işlerden olup olmadığına ilişkin itirazlar ile 4 üncü ve 5 inci maddede yer almayan işlere ilişkin başvurular, kullanılan maddelerin özellikleri, uygulanan teknoloji ve alınan teknik ve idari toplu koruma önlemleri de göz önünde bulundurulmak ve Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından karara bağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

Madde 10 – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 11 – Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.